

---

# **Pamięć Kolejowych Pokoleń**

Z okazji 100-lecia Polskich Kolei Państwowych, w Roku Polskiej Kolei, Archiwa Państwowe wraz z PKP S.A. zapraszają do wyjątkowej ogólnopolskiej inicjatywy społecznej: „Pamięć Kolejowych Pokoleń w Archiwach Państwowych”.



200 LAT KOLEI  
100 LAT PKP

ŁĄCZYMY LUDZI, MIEJSCA I HISTORIE

DOŁĄCZ DO AKCJI

09.06 - 02.10.2026

# PAMIĘĆ KOLEJOWYCH POKOLEŃ W ARCHIWACH PAŃSTWOWYCH

OGÓLNOPOLSKA INICJATYWA PRZEKAZYWANIA PAMIĄTEK KOLEJOWYCH DO ARCHIWÓW



JAK WZIĄĆ UDZIAŁ W AKCJI?  
[ARCHIWA.GOV.PL/KOLEJ](http://ARCHIWA.GOV.PL/KOLEJ)

WIĘCEJ O JUBILEUSZACH:  
[100.PKP.PL](http://100.PKP.PL)

Kolej to pamięć. Kolejarze to pokolenia. Archiwa to przyszłość.

---

Historia kolei w Polsce nie jest wyłącznie dziejami linii kolejowych, taboru, rozkładów jazdy czy decyzji administracyjnych. Jest przede wszystkim **historią ludzi** – ich pracy, obowiązków, pasji, dumy zawodowej i codziennego życia. To historia rodzin, w których kolej była zawodem przekazywanym z ojca na syna, z matki na córkę; historia osiedli kolejowych, warsztatów, dworców, posterunków i stacji, które przez dekady stanowiły serce lokalnych społeczności i... samych podróżnych.

To wspólne działanie na rzecz **ocalenia od zapomnienia materialnych i niematerialnych śladów kolejowych biografii**, zanim bezpowrotnie znikną wraz z odejściem świadków przeszłości i rozpadem domowych archiwów.

**Akcja startuje 9 czerwca i potrwa do 2 października 2026 r.**

## Idea akcji

Akcja „Pamięć Kolejowych Pokoleń w Archiwach Państwowych” wyrasta z przekonania, że:

- wielka historia składa się z tysięcy małych historii,
- prywatne dokumenty i pamiątki są równie ważnym świadectwem dziejów jak archiwa urzędowe,
- pamięć o kolei w Polsce powinna zostać zachowana **nie tylko jako historia instytucji**, lecz jako **opowieść o ludziach i ich codziennym doświadczeniu**.

Archiwa Państwowe ponownie otwierają się na społeczeństwo, zapraszając wszystkich do współtworzenia narodowej kolekcji źródeł historycznych.

## Cele akcji

### 1. Zachowanie i ochrona pamięci o kolejarzach

Zgromadzenie możliwie największego zbioru dokumentów, pamiątek i relacji dotyczących kolei na ziemiach polskich – **od XIX wieku po współczesność** – pochodzących z zasobów prywatnych.

### 2. Zabezpieczenie spuścizny kolejowej

Przekazanie kolejowych pamiątek do Archiwów Państwowych jako **instytucji wieczystej pamięci**, która:

- zabezpiecza materiały zgodnie z najwyższymi standardami archiwalnymi,
- opracowuje je naukowo,
- udostępnia obecnym i przyszłym pokoleniom.

### 3. Uczczenie jubileuszu 100-lecia PKP

Stworzenie wspólnej, społecznej opowieści o pierwszych stu latach PKP – nie tylko poprzez daty i reformy, lecz poprzez losy pracowników i ich rodzin.

### 4. Budowanie dialogu międzypokoleniowego

Zachęcenie do rozmów rodzinnych, wspomnień, poszukiwania „kolejowych korzeni” i wspólnego odkrywania przeszłości.

## Co zbieramy? Zakres tematyczny i rodzaj materiałów

Akcja obejmuje **wszystkie materiały związane z koleją na ziemiach polskich**, niezależnie od epoki, formy czy stanu zachowania, bez względu czy to pamiątka po pracowniku kolei, czy po podróżnym.

### Materiały pisane i drukowane

- dokumenty osobiste i służbowe kolejarzy,
- legitymacje, przepustki, zaświadczenia, świadectwa pracy,

- 
- dyplomy, nominacje, odznaczenia,
  - instrukcje, regulaminy, rozkłady jazdy,
  - mapy, plany techniczne, schematy,
  - książki, broszury, czasopisma i wydawnictwa rocznicowe.

#### **Materiały ikonograficzne**

- fotografie prywatne i służbowe,
- zdjęcia zakładów pracy, wagonów, lokomotyw, dworców,
- albumy rodzinne i pamiątkowe.

#### **Druki ulotne i pamiątki**

- bilety, kartki pocztowe, plakaty,
- zaproszenia, afisze, znaczki, identyfikatory.

#### **Relacje i wspomnienia**

- pamiętniki, dzienniki,
- spisane wspomnienia i relacje,
- nagrania audio i wideo,
- rodzinne opowieści zapisane wspólnie.

Każdy nośnik historii – niezależnie od formy – może stać się cennym źródłem dla przyszłych badaczy.

#### **Kto może wziąć udział?**

Każdy, np.:

- osoby fizyczne,
- rodziny i potomkowie kolejarzy,
- stowarzyszenia i fundacje,
- instytucje, szkoły, biblioteki,
- miłośnicy kolei i regionaliści.

#### **Co dzieje się z przekazanymi materiałami?**

Materiały:

- są ewidencjonowane i opracowywane przez archiwistów,
- przechowywane w warunkach zapewniających ich trwałość,
- mogą zostać zdigitalizowane,
- są udostępniane publicznie – m.in. w serwisie **Szukaj w Archiwach**.

Dzięki temu **pamięć prywatna staje się częścią wspólnego dziedzictwa narodowego**.

Więcej szczegółów na stronie internetowej [Archiwów Państwowych](#).